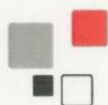

***Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół
Miasta i Gminy Skalmierz***

INICJATYWALOKALNA.PL

Listopad 2016

Spis treści

<i>Wstęp</i>	3
1. Charakterystyka gminy	4
2. Opis i diagnoza oświaty	12
2.1. <i>Przedszkola i oddziały przedszkolne</i>	15
2.2. <i>Szkoły podstawowe</i>	18
2.3. <i>Gimnazjum</i>	22
2.4. <i>Finansowanie funkcjonowania szkół</i>	25
3. Analiza SWOT Planu Rozwoju Szkół Miasta i Gminy Skalbierz	28
4. Plany inwestycyjne, harmonogram i źródła finansowania projektów	32
5. Kierunki działań – powiązanie prognozy demograficznej z planami inwestycyjnymi i kosztami funkcjonowania	34
6. Odniesienie do dokumentów strategicznych (gmina, powiat, województwo, Polska)	36
7. Monitoring i ewaluacja	38
8. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	39
9. Podsumowanie	41
Spis rysunków	42
Spis tabel	42
Spis wykresów	43
Bibliografia	44

Wstęp

Podstawą rozwoju cywilizacyjnego każdego społeczeństwa jest potencjał ludzki, dlatego kształcenie i wychowanie młodego pokolenia jest niezwykle ważne. Zatem działanie systemu edukacji powinno zapewnić realizację prawa do nauki poprzez kształcenie, wychowanie i opiekę. Prawo do nauki jest jednym z podstawowych praw człowieka, które zagwarantowane ma każdy obywatel. Edukacja jest bezpłatna w placówkach publicznych i obowiązkowa do momentu osiągnięcia pełnoletniości. Ponadto ma na celu zabezpieczyć interesy dziecka i zapewnić jego ochronę. Zatem sprawny i efektywny system edukacji jest warunkiem dobrego i wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Opracowanie niniejszego *Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół Miasta i Gminy Skalbmierz* służy określeniu wizji i kierunków działań do dalszego rozwoju placówek szkolnych i przedszkolnych na terenie tej gminy. Plan ukazuje inwestycje, które są niezbędne do zrealizowania w celu zapewnienia możliwie najlepszego poziomu kształcenia dzieci i młodzieży. W Planie wskazano możliwe źródła finansowania projektów ze środków unijnych rozdysponowywanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020.

W *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego do roku 2020 (SRKL)* zaznaczono wpływ edukacji szkolnej na inne aspekty życia społecznego. Należy zaznaczyć, że na każdym etapie życia, jak i w czasie trwania edukacji szkolnej nabywa się najważniejszych umiejętności i kompetencji, które staną się pomocne do funkcjonowania w społeczeństwie w przyszłości. Dlatego niezmiernie ważne jest, aby szkoły od samego początku etapu nauki kształtowały dobre postawy swoich uczniów wobec siebie i innych oraz wywierały pozytywny wpływ na rozwój intelektualny i społeczny.

Zgodnie z zapisami SRKL system edukacyjny jest naturalnym mechanizmem, który daje możliwość wyrównywania szans na wczesnym etapie życia. Warto zaznaczyć, że priorytetem edukacji w Polsce jest stałe podnoszenie jakości systemu edukacyjnego, zdobywanie kluczowych kompetencji oraz umiejętności matematyczno-przyrodniczych przez polskich uczniów.

1. Charakterystyka gminy

Gmina Skalbmierz położona jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, na pograniczu z województwem małopolskim, w powiecie kazimierskim. Obszar gminy ma charakter wyżynny i obejmuje szereg płaskich wzgórz i kopulastych wzniesień, o średnim nachyleniu od 8 do 12%. Siedzibą władz gminy jest Miasto Skalbmierz.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)¹ na koniec 2015 roku powierzchnia omawianego obszaru ogółem wynosiła 8 594 ha, w tym obszar miejski zajmował niecałe 9% powierzchni gminy, a obszar wiejski ponad 91%.

W 2015 roku liczba mieszkańców gminy ogółem wynosiła 6 618 osób (w tym: w Mieście Skalbmierz – 1 291, a na obszarze wiejskim – 5 327). Z przedstawionych danych wynika, że gmina w większym stopniu ma charakter wiejski. Ludność Miasta i Gminy Skalbmierz stanowiła ponad 19,2% ludności całego powiatu kazimierskiego. Położenie gminy na tle powiatu kazimierskiego przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1 Położenie Miasta i Gminy Skalbmierz na tle powiatu kazimierskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy administracyjnej Polski, administracja.mac.gov.pl

Gmina Skalbmierz graniczy: od strony północnej – z Gminą Działoszyce (powiat pińczowski, województwo świętokrzyskie), od strony wschodniej z Gminą Czarnocin, od strony południowej oraz południowo-wschodniej z Gminą Kazimierza Wielka (powiat

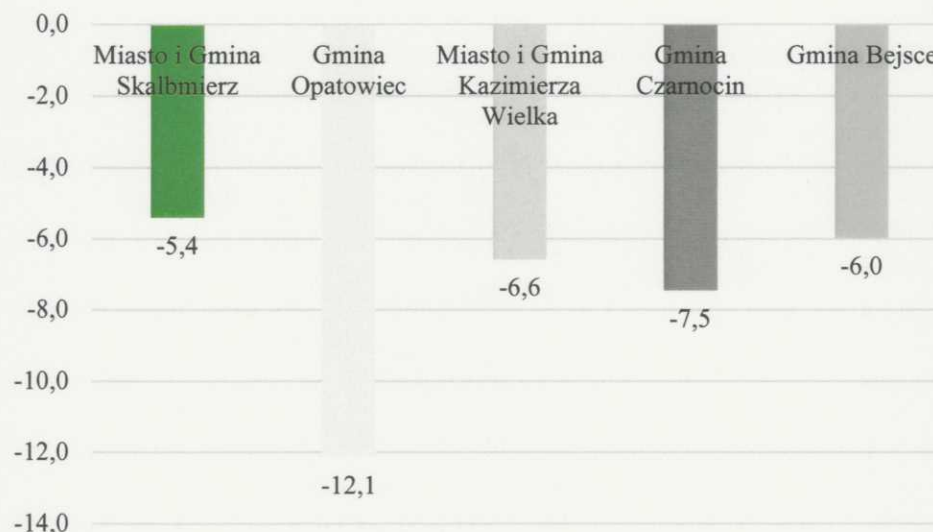
¹ Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl.

kazimierski, województwo świętokrzyskie), od strony zachodniej z Gminą Pałecznicą (powiat proszowski, województwo małopolskie) oraz od strony południowo-zachodniej z Gminą Raclawice (powiat miechowski, województwo małopolskie)

Gminę tworzą 23 sołectwa². Teren gminy obejmuje następujące sołectwa: Baranów, Bełzów, Bolowiec, Boszczynek, Drożejowice, Grodzonec, Kobylniki, Kózki, Krępiec, Małoszów, Podgaje, Przybenice, Rosiejów, Sielec Biskupi, Sielec Kolonia, Sietejów, Szarbia, Szczekarczów, Tempoczów Kolonia, Tempoczów Rzędziny, Topola, Zakrzów, Zakrzówek oraz Miasto Skalbierz.

Gmina Skalbierz charakteryzuje się niskim przyrostem naturalnym, jednak w porównaniu z innymi gminami – nie należy on do najniższych w powiecie kazimierskim. Pomimo występujących na terenie powiatu kazimierskiego ujemnych wskaźników przyrostu naturalnego, wskaźnik w Mieście i Gminie Skalbierz (-5,4) jest korzystniejszy od wskaźników występujących w innych gminach w tym powiecie: Gminie Czarnocin (-7,5), Gminie Bejsce (-6,0), Mieście i Gminie Kazimierza Wielka (-6,6) i Gminie Opatowiec (-12,1). Na wykresie 1 przedstawiono przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności w gminach w powiecie kazimierskim.

Wykres 1 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności w gminach w powiecie kazimierskim w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

² Uchwała Nr V/44/03 Rady Miejskiej w Skalbierzu z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie przyjęcia statutów sołectw i statutu miasta Skalbierz.

Wykres 2 przedstawia porównanie przyrostu naturalnego w 2015 r. w Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w Polsce.

Wykres 2 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie danych o strukturze wiekowej mieszkańców można stwierdzić, że Miasto i Gmina Skalbierz pozytywnie przedstawia się w skali krajowej, wypadając korzystniej od powiatu i województwa świętokrzyskiego. Wysoki udział procentowy poszczególnych grup ekonomicznych ludności według wieku świadczy o wysokim udziale młodego społeczeństwa oraz wkraczaniu młodych osób w wiek produkcyjny.

Na terenie Miasta i Gminy Skalbierz ludność w wieku przedprodukcyjnym w 2015 roku stanowiła 17,6% ludności ogółem, co odznaczało się wyższą wartością niż w województwie świętokrzyskim (16,8%) i w powiecie kazimierskim (15,3%). Warto zwrócić uwagę na niższy o 0,6% udział ludności w wieku poprodukcyjnym niż w powiecie kazimierskim, który w Gminie Skalbierz wynosił 21,6% ludności ogółem, a w powiecie kazimierskim 22,2%, natomiast w województwie świętokrzyskim 21%, a w Polsce 19,6%. Udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3 Udział procentowy ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Mieście

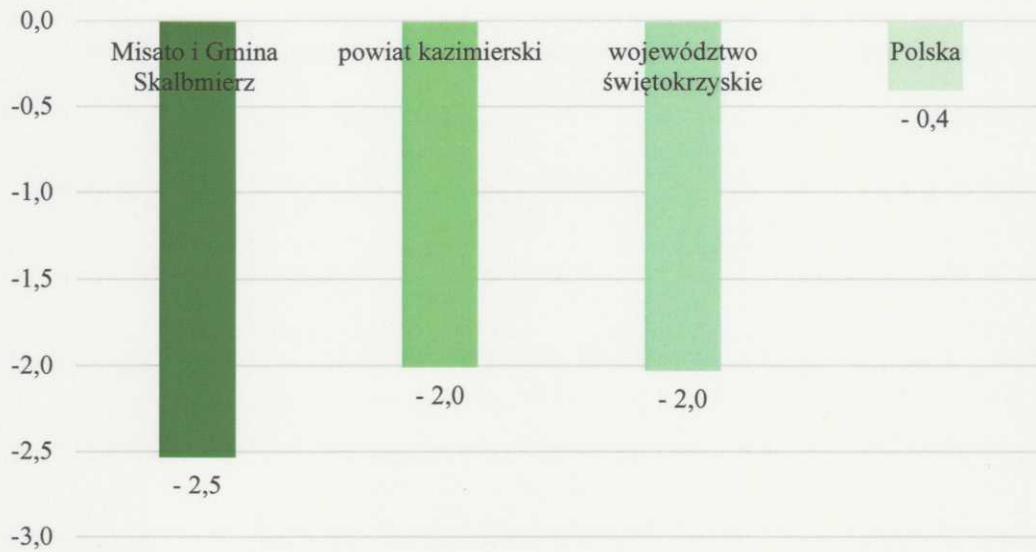
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ukazana charakterystyka demograficzna Miasta i Gminy Skalbierz pozwala prognozować, że jeżeli młode społeczeństwo uzyska warunki do rozwoju i dostęp do szerokiego poziomu kształcenia, w przyszłości stworzy wysoko wykwalifikowaną kadrę dla przyszłego rynku pracy na obszarze gminy. Dlatego powinno się podjąć inicjatywy, które podniosą jakość i efektywność kształcenia dzieci i młodzieży, co w przyszłości wpłynie na posiadanie satysfakcjonującego kapitału ludzkiego.

Przemieszczanie się ludności jest całkowicie naturalnym zjawiskiem w województwie świętokrzyskim. Migracja na terenie Miasta i Gminy Skalbierz bezpośrednio wpływa na liczbę mieszkańców. Zarówno w województwie świętokrzyskim, w powiecie kazimierskim jak i w Gminie Skalbierz stopień migracji w 2014 r. utrzymywał się na poziomie ujemnym.

W 2014 roku na obszarze Gminy Skalbierz wskaźnik salda migracji wynosił -2,5 w przeliczeniu na 1 000 ludności i był o 0,5% niższy niż w powiecie kazimierskim i województwie świętokrzyskim, który odnotowano na poziomie -2,0. Z danych prezentowanych przez GUS wynika, że ludność na obszarze gminy w większym stopniu migruje z terenów miejskich – wskaźnik ten wynosił prawie -7,0 w przeliczeniu na 1 000 ludności. Na terenie wiejskim wskaźnik salda migracji w 2014 roku odnotowano na poziomie -1,5. Wykres 4 przedstawia porównanie salda migracji w 2014 r. na terenie Miasta i Gminy Skalbierz, powiatu kazimierskiego, województwa świętokrzyskiego i Polski.

Wykres 4 Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2014 roku

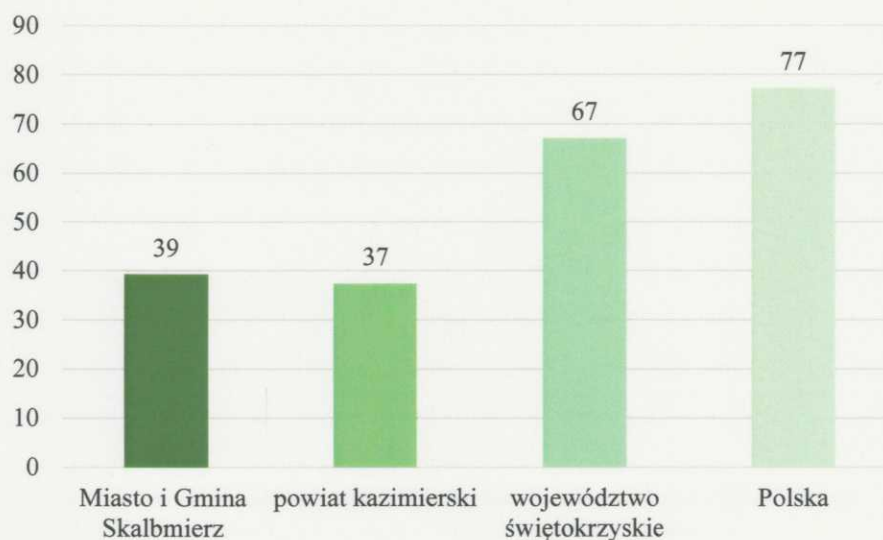
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozmiar migracji w Gminie Skalbmierz różni się zaledwie o 0,5% od wskaźnika salda migracji w powiecie kazimierskim i województwie świętokrzyskim. Istnieje prawdopodobieństwo, że uzyskanie wyższego dodatniego wskaźnika salda migracji możliwe będzie dzięki rozwojowi systemu edukacyjnego na obszarze gminy.

Korzystną sytuację Miasta i Gminy Skalbmierz potwierdza liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, która jest wyższa niż w całym powiecie. Rozwój przedsiębiorczości pozytywnie wpływa na funkcjonowanie rynku i tworzenie nowych miejsc pracy. Wykres 5 przedstawia liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2015 r. w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w Polsce. Z ukazanych danych wynika, że liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2015 r. w Gminie Skalbmierz była wyższa od powiatu kazimierskiego. W Gminie Skalbmierz wskaźnik ten wynosił – 39, natomiast w powiecie kazimierskim – 37. Z kolei w województwie świętokrzyskim – 67, a w Polsce – 77.

Wykres 5 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

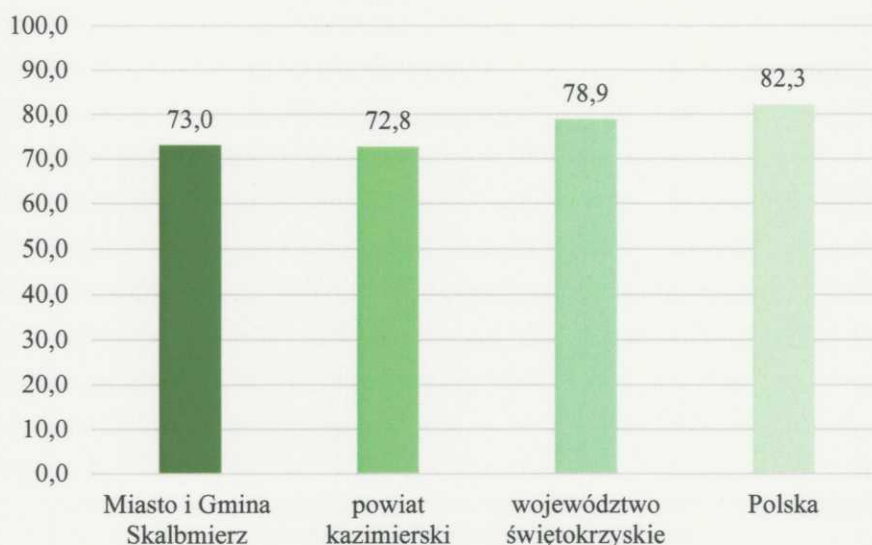

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Celem Miasta i Gminy Skalbierz jest gwarancja zachowania dostępności do wychowania szkolnego dla dzieci i młodzieży na jak najwyższym poziomie.

Na obszarze gminy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3–6 lat w 2014 r. był zaledwie o 0,2% wyższy od poziomu jaki odnotowano w powiecie kazimierskim. W Gminie Skalbierz odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3–6 lat w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 73%, w powiecie kazimierskim 72,8%, w województwie świętokrzyskim 78,9%, a w kraju 82,3%. Na wykresie 6 przedstawiono odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz w Polsce.

Wykres 6 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dostęp do dziedzictwa kulturowego i zabytków historycznych ma znaczący wpływ na poziom socjalizacji dzieci i młodzieży w gminie.

Charakterystyczną cechą Miasta i Gminy Skalbmierz jest występowanie elementów zabytkowych, do których należą m.in. krzyże, kapliczki czy przydrożne figury. Na obszarze gminy znajduje się wiele zabytków nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków. Zgodnie z wykazem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków są to:

- Kopiec pradziejowy znajdujący się w miejscowości Kobylniki;
- Park w miejscowości Topola;
- Park w miejscowości Kobylniki;
- Zespół kościoła parafialnego w miejscowości Topola;
- Kościół kolegiacki (parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela) w miejscowości Skalbmierz;
- Zespół kościoła parafialnego w miejscowości Małoszów;
- Park w miejscowości Drożejowice.

Na obszarze Gminy Skalbmierz występują formy ochrony przyrody, takie jak: pomnik przyrody żywej i użytek ekologiczny. Pomnikiem przyrody żywej jest jesion wyniosły w Drożejowicach, natomiast użytkiem ekologicznym – Rosiejów, halizna porośnięta w 80% krzewami, leszczyną, robinia, czeremchą³.

³ Strona internetowa Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, kielce.rdos.gov.pl.

Korzystną ocenę strefy rekreacyjno-kulturowej na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz kształtuje występowanie Zbiornika Skalbmierz, który powstał w 2005 r. z inicjatywy samorządu. Pełni on rolę zbiornika retencyjno-rekreacyjnego, położony jest na tarasie rzeczonym nazywanym Błoniami w widłach rzeki Nidzicy i Szarbiówki. Dookoła zbiornika biegnie deptak spacerowy o długości ok. 1 km. Na obszarze gminy nie ma obszarów włączonych do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.

Kształtowanie u dzieci i młodzieży postaw proekologicznych w funkcjonowaniu społeczeństwa w zakresie dbałości o dobro wspólne, środowisko historyczne i naturalne pozwala założyć, że te pozytywne postawy będą powielane przez kolejne pokolenia. Warto zaznaczyć, że obfity zasób dziedzictwa kulturowego pozytywnie wpłynie na efektywność kształcenia w szkołach, a szczególnie w zakresie poczucia tożsamości lokalnej oraz wrażliwości historycznej.

Sytuacja demograficzna Miasta i Gminy Skalbmierz przedstawia się nieco korzystniej niż w innych gminach powiatu kazimierskiego. Wyższy udział procentowy osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu do powiatu kazimierskiego i województwa świętokrzyskiego pozwala prognozować satysfakcjonujący wzrost potencjału w zakresie kapitału ludzkiego.

2. Opis i diagnoza oświaty

Poniższą diagnozę oświaty w celu stworzenia Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół opracowano porównując dane statystyczne w zakresie: liczby urodzeń dzieci na obszarze Gminy Skalbierz, dostępności oraz wykorzystania miejsc w placówkach przedszkolnych, odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na tle powiatu kazimierskiego, liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz wyników z egzaminów gimnazjalnych i sprawdzianu szóstoklasisty. Dane porównano do średniej powiatu, województwa i kraju.

W celu opracowania diagnozy wykorzystano dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane z Urzędu Miasta i Gminy Skalbierz. Tabela 1 przedstawia liczbę urodzeń w poszczególnych sołectwach gminy oraz Mieście Skalbierz na przestrzeni lat 2013–2015.

Tabela 1 Liczba dzieci urodzonych w poszczególnych sołectwach w Mieście i Gminie Skalbmierz

Sołectwo	Liczba dzieci urodzonych w latach 2013–2015		
	2013	2014	2015
Baranów	5	1	3
Belzów	2	1	5
Bolowiec	0	2	1
Boszczynek	1	1	2
Drożejowice	1	4	2
Grodzonowice	1	0	2
Kobylniki	4	5	1
Kózki	0	0	3
Krępiec	2	0	1
Małoszów	0	1	3
Podgaje	0	2	1
Przybenice	2	2	1
Rosiejów	3	1	2
Skalbmierz	4	11	10
Sielec Biskupi	1	2	0
Sielec Kolonia	0	2	6
Sietejów	2	0	0
Szarbia Zwierzyniecka	2	1	2
Szczekarzów	3	0	1
Tempoczów Kolonia	0	3	0
Tempoczów Rędziny	3	3	1
Topoła	4	6	10
Zakrzów	3	0	2
Zakrzówek	0	0	0
Razem	43	48	59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbmierz

Urodzenia na obszarze gminy wynosiły: w roku 2013 – 39, w roku 2014 – 43, natomiast w roku 2015 – 58. Warto zauważyć, że w Mieście i Gminie Skalbmierz w latach 2013–2015 liczba urodzonych dzieci corocznie wzrastała. W roku 2014 i 2015 liczba urodzeń w samym Mieście Skalbmierz była ponad dwa razy wyższa niż w roku 2013.

Zgodnie z danymi publikowanymi przez GUS, stan przyrostu naturalnego ludności na terenie powiatu kazimierskiego w 2015 r. miał tendencję ujemną – wskaźnik -6,9. Należy

zauważyć, że w niektórych gminach np. w Gminie Opatowiec obniżająca się liczba ludności osiągała wskaźnik nawet dwa razy większy (ujemny) od wskaźnika w Gminie Skalbmierz.

Na obszarze Miasta i Gminy Skalbmierz działają 2 oświatowe jednostki organizacyjne: jeden zespół placówek oświatowych obejmujący: 1 przedszkole, 1 szkołę podstawową, 1 gimnazjum oraz jeden zespół szkół, w którym znajduje się: 1 oddział przedszkolny, 1 szkoła podstawowa i 1 gimnazjum. Tabela 2 przedstawia jednostki oświatowe wraz ze wskazaniem organu prowadzącego, datą rozpoczęcia działalności oraz numerem aktu potwierdzającego założenie.

Tabela 2 Placówki Oświatowe z terenu Miasta i Gminy Skalbmierz

Nazwa jednostki	Data rozpoczęcia działalności	Akt założycielski	Organ prowadzący
Przedszkole Miejskie w Skalbmierzu	1 września 1987 r.	Orzeczenie Inspektora Oświaty i Wychowania w Skalbmierzu z dnia 15 maja 1987 r.	Miasto i Gmina Skalbmierz
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. M. Reja w Topoli	1 września 1948 r.	Uchwała nr XXVI/211/02 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 26 lutego 1999 r.	Miasto i Gmina Skalbmierz
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stanisława ze Skalbmierza w Skalbmierzu	15 maja 1987 r.	Uchwała nr IV/35/99 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 26 lutego 1999 r.	Miasto i Gmina Skalbmierz
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Topoli	1 września 1948 r.	Uchwała nr XXVI/211/02 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 26 lutego 1999 r.	Miasto i Gmina Skalbmierz
Publiczne Gimnazjum w Skalbmierzu	1 września 1999 r.	Uchwała nr V/47/99 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 29 marca 1999 r.	Miasto i Gmina Skalbmierz
Gimnazjum Publiczne w Topoli	1 września 2002 r.	Uchwała nr XXVI/211/02 Rady Miejskiej w Skalbmierzu z dnia 26 lutego 1999 r.	Miasto i Gmina Skalbmierz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Skalbmierz

Zgodnie z *Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) organ prowadzący placówki – Miasto i Gmina Skalbmierz – wypełnia swoje zadania w zakresie zarządzania jednostkami. Ponadto nadzór pedagogiczny nad placówkami sprawuje Świętokrzyski Kurator Oświaty.

Budynek Zespołu Szkół w Topoli funkcjonuje w Topoli nr. 259, gdzie mieści się oddział przedszkolny, szkoła podstawowa i gimnazjum. Zespół Placówek Oświatowych w Skalbmierzu znajduje się przy ul. Podporucznika Sokoła 55 w Skalbmierzu, gdzie działa przedszkole, szkoła podstawowa i szkoła gimnazjalna. Budynek spełnia wymagania co do

możliwości prowadzenia w nich zajęć lekcyjnych, jednakże wymagają przeprowadzenia prac modernizacyjnych. Tabela 3 przedstawia krótki opis stanu infrastruktury szkół na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz oraz ich zapotrzebowanie.

Tabela 3 Stan infrastruktury oraz zapotrzebowanie szkół z obszaru Miasta i Gminy Skalbmierz

Nazwa placówki	Opis
Zespół Szkół w Topoli	W budynku znajduje się oddział przedszkolny, szkoła podstawowa i gimnazjum. Zespół Szkół mieści 11 pracowni dydaktycznych (w tym 1 pracownię komputerową), bibliotekę, czytelnikę, stołówkę i świetlicę. Stropy pokryte są papą termozgrzewalną, brak izolacji budynku. W budynku konieczne jest przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych i modernizacyjnych (m.in.: wymiana okien, kaloryferów, rur centralnego ogrzewania, zmiana posadzki w sali gimnastycznej oraz doposażenie sal dydaktycznych w sprzęt komputerowy i innowacyjne materiały dydaktyczne). W wyniku częstych przecieków w czasie opadów zachodzi konieczność pokrycia dachów blachą i wymiana daszku nad wejściem.
Zespół Placówek Oświatowych w Skalbmierzu	Budynek wybudowany w latach 1970–1980, systematycznie dostosowywany do obowiązujących wymogów i standardów. Składa się z trzech kondygnacji. W budynku mieści się przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum. Wybudowany metodą uprzemysłowioną-wielkoblokową. Zespół Placówek dysponuje 24 salami dydaktycznymi i salą gimnastyczną. Konieczna jest termomodernizacja budynku szkoły, przeprowadzenie prac modernizacyjnych wewnątrz budynku, m.in. wymiana: okien, kotłów centralnego ogrzewania i ogrodzenia. Niezbędny jest również zakup innowacyjnych pomocy dydaktycznych i nowoczesnego sprzętu komputerowego, tablic interaktywnych. Planuje się zagospodarowanie terenu przed szkołą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbmierz

2.1. Przedszkola i oddziały przedszkolne

Przedszkola to jednostki organizacyjne, które wykonują zadania z zakresu zapewnienia dziecku opieki w warunkach zbliżonych do warunków domowych. Gwarantują opiekę oraz edukację przez prowadzenie zabawowych zajęć edukacyjnych. Dlatego uznaje się, że są one jednym z pierwszych miejsc edukacji dzieci.

Przedszkola funkcjonują na mocy *Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.), zgodnie z którą przedszkolem publicznym jest jednostka, która programy wychowania przedszkolnego realizuje poprzez uwzględnienie podstawy programowej wychowania przedszkolnego, zapewnia bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie ustalonym przez organ prowadzący, nie krótszym niż 5 godzin dziennie, przeprowadza rekrutację dzieci w oparciu o zasadę powszechnej dostępności oraz zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w przepisach.

Na obszarze Miasta i Gminy Skalbmierz istnieje 1 oddział przedszkolny, który działa przy Szkole Podstawowej w Topoli i 1 Przedszkole Miejskie przy Zespole Placówek

Oświatowych w Skalbmierzu. Są to jednostki organizacyjne Miasta i Gminy Skalbmierz. Na bieżące funkcjonowanie oddziału przedszkolnego w 2015 r. przeznaczono z budżetu kwotę 7 067,45 zł, a na funkcjonowanie przedszkola miejskiego – kwotę 38 385,39 zł. W tabeli 4 przedstawiono dane statystyczne Oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej im. M. Reja w Topoli, natomiast w tabeli 5 – w Przedszkola Miejskiego w Skalbmierzu w zakresie dostępności oraz wykorzystania miejsc w placówce oraz Przedszkola Miejskiego w Skalbmierzu w latach 2013–2016.

Tabela 4 Dane w zakresie dostępności oraz wykorzystania miejsc w Oddziale przedszkolnym w Topoli

Rok	Liczba dostępnych miejsc	Liczba zgłoszeń o przyjęcie	Liczba przyjętych dzieci
2013	25	29	29
2014	25	22	22
2015	25	14	14
2016	25	20	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbmierz

Tabela 5 Dane w zakresie dostępności oraz wykorzystania miejsc w Przedszkolu Miejskim

Rok	Liczba dostępnych miejsc	Liczba zgłoszeń o przyjęcie	Liczba przyjętych dzieci
2013	200	145	145
2014	200	114	114
2015	200	59	59
2016	200	102	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbmierz

Powyższe dane wskazują, iż liczba dzieci zgłaszanych do placówek oraz przyjętych w 2016 roku wzrosła w porównaniu do 2015 roku.

Zgodnie z danymi GUS odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz w 2014 r. był wyższy niż w powiecie kazimierskim i wynosił 73,0% – w powiecie 72,8%. Wykres 5 przedstawiony w dokumencie obrazuje odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w Polsce w 2014 r.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 r. opieką przedszkolną objętych było 173 dzieci w wieku 3–6 lat, co stanowiło 73,0% wszystkich dzieci w tym wieku. Zgodnie z tabelami 4 i 5 przyjętych dzieci było 136 – różnica między danymi pochodzącymi z GUS a danymi z Urzędu Miasta i Gminy Skalbmierz może wynikać z faktu, iż nie wszystkie dzieci w tym wieku zgłoszono w celu przyjęcia do placówki.

Potrzeba kształcenia, wychowania i opieki wynika z potrzeby poprawy jakości stanu obecnego danej placówki oraz dostosowania jej do wymogów i obowiązujących standardów. W oddziale przedszkolnym dostosowanym do potrzeb dzieci i personelu zachodzi konieczność modernizacji budynku, a w tym: wymiany okien, kaloryferów, pompy i rur centralnego ogrzewania, zmiany posadzki w sali gimnastycznej oraz daszku nad wejściem do kotłowni. W wyniku częstych przecieków w czasie opadów i dużego zużycia opału potrzebna jest wymiana pokrycia dachowego i termoizolacja budynku. W celu rozwijania kluczowych kompetencji uczniów przewiduje się wyposażenie sal dydaktycznych w odpowiedni nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne do pracowni matematycznych i przyrodniczych, a także poszerzenie oferty edukacyjnej o dodatkowe zajęcia edukacyjno-zabawowe.

Funkcjonujące miejskie przedszkole wymaga poniesienia nakładów na remonty w celu adaptacji do wyższych standardów dla potrzeb dzieci i personelu. Planuje się m.in. przeprowadzić gruntowny remont wewnątrz budynku i jego termomodernizację wraz z wymianą kotłów centralnego ogrzewania, wymianą okien, ogrodzenia, zagospodarowaniem terenu przed szkołą oraz zakupem m.in. tablic interaktywnych, programów do tablic, krzeseł i stolików.

Poprzez stworzenie warunków do wysokiej jakości kształcenia na terenie Gminy Skalbmierz w postaci przedszkoli i miejsc wychowania przedszkolnego – promowana zostanie edukacja szkolna, co w przyszłości przełoży się na wzrost przyrostu naturalnego w gminie. Ponadto inwestowanie w placówki szkolne jest poparte istnieniem tylko dwóch zespołów szkół, które grupują dzieci z całego obszaru Gminy Skalbmierz.

2.2. Szkoły podstawowe

Na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz działają 2 szkoły podstawowe: Publiczna Szkoła im. Stanisława ze Skalbmierza mieszcząca się w Zespole Szkół Oświatowych w Skalbmierzu i Publiczna Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja przy Zespole Szkół w Topoli.

Jak wynika z danych prezentowanych przez GUS, w 2015 r. na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz do szkół podstawowych uczęszczało 443 dzieci. Liczba uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 ludności wynosiła 67 osób. Na wykresie 7 przedstawiono liczbę uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Skalbmierz, w powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w Polsce.

Wykres 7 Liczba uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i Polsce w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik w Mieście i Gminie Skalbmierz był wyższy niż w powiecie kazimierskim (56), województwie świętokrzyskim (59) i Polsce (65). Warto zaznaczyć, że dane na wykresie 7 przedstawiono w wymiarze czasowym roku kalendarzowego, natomiast tabela 6 przedstawia liczbę dzieci według klas w placówkach w „latach szkolnych” 2012–2016.

Tabela 6 Liczba dzieci według klas w placówkach szkolnych w latach szkolnych 2012/2013–2015/2016

Rok szkolny \ Klasa	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stanisława ze Skalbmierza w Skalbmierzu				
Liczba uczniów	473	466	483	504
Klasa I	43	44	77	81
Klasa II	60	43	43	77
Klasa III	48	60	42	42
Klasa IV	52	46	60	43
Klasa V	58	50	48	59
Klasa VI	48	58	51	47
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Topoli				
Liczba uczniów	134	132	127	125
Klasa I	12	12	21	22
Klasa II	14	12	12	18
Klasa III	19	13	12	11
Klasa IV	12	20	12	9
Klasa V	7	11	20	14
Klasa VI	15	7	12	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbierz

Liczba uczniów w Publicznej Szkole Podstawowej w Skalbmierzu od 2012 roku do 2016 roku stale wzrastała, natomiast w Publicznej Szkole Podstawowej w Topoli utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2016 roku do szkoły podstawowej w Skalbmierzu uczęszczało cztery razy więcej uczniów niż do szkoły podstawowej w Topoli. Mała ilość placówek szkolnych na terenie gminy daje możliwość stworzenia najlepszych warunków kształcenia dzieci i młodzieży na terenie gminy.

Jakość kształcenia w szkołach podstawowych na terenie Gminy Skalbierz obrazuje sprawdzian kończący szóstą klasę. Wyniki ze sprawdzianu, które osiągnęli uczniowie szkół w gminie zostały porównane do średniej krajowej, wojewódzkiej i powiatowej przy uwzględnieniu danych z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi⁴ oraz Centralnej Komisji Egzaminacyjnej⁵. Tabela 7 przedstawia wyniki uczniów z poszczególnych części w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie kazimierskim oraz w placówkach na terenie Miasta i Gminy Skalbierz w roku 2015 i 2016.

⁴ Strona internetowa Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, oke.lodz.pl.

⁵ Strona internetowa Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, cke.edu.pl.

Tabela 7 Wyniki % ze sprawdzianu kończącego szkołę podstawową w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie kazimierskim oraz placówkach z terenu Miasta i Gminy Skalbmierz

Rok szkolny Nazwa	2014/2015	2015/2016
Polska		
Ogólny wynik	–	–
Język polski	73	71
Matematyka	61	54
Język angielski	78	71
województwo świętokrzyskie		
Ogólny wynik	-	-
Język polski	71	70
Matematyka	59	53
Język angielski	76	69
powiat kazimierski		
Ogólny wynik	-	-
Język polski	67,4	68,2
Matematyka	58,9	56,2
Język angielski	72,8	67,3
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stanisława ze Skalbmierza w Skalbmierzu		
Ogólny wynik	56,5	58,2
Język polski	63,5	64,8
Matematyka	49,2	51,7
Język angielski	75,6	62,1
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Topoli		
Ogólny wynik	63,6	67,5
Język polski	70,6	59,0
Matematyka	56,3	76,0
Język angielski	66,7	67,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE

Analizując dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej należy stwierdzić, że wyniki osiągnięte w poszczególnych latach przez uczniów szóstych klas na terenie Gminy Skalbmierz są porównywalne z wynikami w powiecie kazimierskim. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stanisława ze Skalbmierza w Skalbmierzu uzyskała w roku szkolnym 2014/2015 lepsze wyniki z języka angielskiego niż średnia dla powiatu kazimierskiego i porównywalne dla województwa świętokrzyskiego. Uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Reja w Topoli w roku szkolnym 2014/2015 uzyskali lepsze wyniki z języka polskiego niż średnia dla powiatu kazimierskiego

i porównywalne ze średnią województwa i w kraju. W roku szkolnym 2015/2016 uzyskali lepsze wyniki z matematyki niż średnia dla powiatu, województwa i kraju, również z języka angielskiego wynik był nieznacznie lepszy niż średnia dla powiatu kazimierskiego.

Porównując powyższe placówki pod względem osiągniętych wyników ze sprawdzianu kończącego szkołę podstawową należy zauważyć, że lepiej wypada Publiczna Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Reja w Topoli niż Szkoła Podstawowa w Skalbmierzu.

Warto zauważyć, że w roku 2016 ogólny wynik ze sprawdzianu kończącego szkołę podstawową wzrósł w obu szkołach w stosunku do roku 2015. Pomimo to konieczna jest poprawa jakości kształcenia w zakresie przedmiotów humanistycznych, przyrodniczych i matematycznych, a tym samym wyrównanie szans edukacyjnych wśród dzieci w stosunku do uczniów z powiatu kazimierskiego i całego województwa świętokrzyskiego. Poprawa wyników kształcenia w szkołach podstawowych na obszarze Gminy Skalbmierz możliwa będzie dzięki wykonaniu prac modernizacyjnych oraz zakupie wyposażenia do sal lekcyjnych i sprzętów dydaktycznych. Komfortowe warunki edukacji w szkołach ułatwią realizację aktywnych form nauki na lekcjach, np. pracę w parach i grupach, edukację plastyczno-techniczną, muzyczną oraz sportową, co przyczyni się do rozwoju talentów i pasji oraz zdolności dzieci. Z powyższych założeń wynika potrzeba doszkalania nauczycieli w zakresie stosowania różnych form i metod nauczania w celu rozwoju kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów.

2.3. Gimnazjum

Szkoły gimnazjalne mają na celu zapewnić bezpłatne nauczanie i realizować programy edukacyjne przy uwzględnieniu podstaw programowych kształcenia gimnazjalnego.

W Mieście i Gminie Skalbierz funkcjonują 2 gimnazja publiczne: Publiczne Gimnazjum w Skalbmierzu i Gimnazjum Publiczne w Topoli.

Zgodnie z danymi prezentowanymi przez GUS w 2015 r. do gimnazjów na obszarze Gminy Skalbierz uczęszczało łącznie 186 uczniów, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje wskaźnik równy 28. Wskaźnik ten jest taki sam jak w województwie świętokrzyskim i w Polsce. Warto zauważyć, że wskaźnik w Mieście i Gminie Skalbierz jest wyższy niż w powiecie kazimierskim. Na wykresie 8 przedstawiono liczbę uczniów gimnazjum w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na terenie gminy w porównaniu z powiatem kazimierskim, województwem świętokrzyskim i Polską w 2015 roku.

Wykres 8 Liczba uczniów w gimnazjach w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w Polsce w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 8 przedstawiono liczbę uczniów według klas w poszczególnych placówkach w latach (szkolnych) 2012–2016. Rozbieżność między danymi wynika, iż przedstawione w tabeli dane zostały ujęte w „latach szkolnych”, z kolei dane pochodzące z GUS określone są w wymiarze czasowym roku kalendarzowego.

Tabela 8 Liczba uczniów według klas w gimnazjach w latach 2012/2013–2015/2016

Rok szkolny / Klasa	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Publiczne Gimnazjum w Skalbmierzu				
Klasa I	61	47	61	55
Klasa II	62	57	46	57
Klasa III	41	61	55	43
Gimnazjum Publiczne w Topoli				
Klasa I	18	14	8	11
Klasa II	25	17	13	8
Klasa III	12	25	17	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG Skalbmierz

Zgodnie z prezentowanymi danymi większość uczniów na terenie gminy w latach 2012–2016 uczęszczała do Gimnazjum Publicznego w Skalbmierzu. Udział uczniów w poszczególnych placówkach w kolejnych latach był zróżnicowany.

W celu przedstawienia wyników z egzaminu gimnazjalnego w placówkach na terenie gminy opracowano dane pochodzące GUS w roku szkolnym 2012–2016, które zamieszczono w tabeli 9.

Tabela 9 Wyniki z egzaminu gimnazjalnego (%) z poszczególnych części w placówkach z obszaru Miasta

Zdawany przedmiot	Gimnazjum w Skalbmierzu	Gimnazjum w Topoli	GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO	KRAJ
Język polski	67	78	70	69	69	69
Historia i WOS	59	72	62	57	56	56
Matematyka	43	51	45	48	48	49
Przedmioty przyrodnicze	50	64	53	51	52	51
Język angielski PP	53	70	55	54	63	64
Język angielski PR	31	48	33	35	43	45
Język niemiecki PP	-	44	44	49	58	57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OKE w Łodzi i CKE

Z przedstawionych danych wynika, że wyższą średnią z poszczególnych części egzaminu gimnazjalnego w 2016 roku osiągnęło Gimnazjum Publiczne w Topoli w porównaniu do Publicznego Gimnazjum w Skalbmierzu. Należy zauważyć, że to gimnazjum osiągnęło wyniki wyższe niż średnia gminy, powiatu kazimierskiego, województwa

świętokrzyskiego oraz Polski ze wszystkich części egzaminu, oprócz egzaminu na poziomie podstawowym z języka niemieckiego.

Uzyskane wyniki w Publicznym Gimnazjum w Skalbmierzu przedstawiają się bardzo niekorzystnie w stosunku do wyników z egzaminu gimnazjalnego w powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w kraju. Warto jednak zaznaczyć, że wynik z historii i WOS-u, uzyskany w Gimnazjum Publicznym w Topoli jest dużo wyższy niż w innych jednostkach terytorialnych.

Z powyższej analizy wynika, że konieczne jest rozwijanie umiejętności humanistycznych, językowych i matematycznych uczniów na terenie Gminy Skalbmierz. Poprawienie zdolności intelektualnych i psychofizycznych uczniów gimnazjum stanie się możliwe dzięki unowocześnieniu bazy oświatowej w znajdujących się na terenie gminy placówkach.

Mając na uwadze niestabilność przepisów prawa należy zaznaczyć, że w kolejnych latach mogą zachodzić trudności w porównywaniu wyników w okresie monitorowania wdrażania *Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół Miasta i Gminy Skalbmierz*.

Wyniki z egzaminu gimnazjalnego i sprawdzianu po szóstej klasie porównywalne, a w Gimnazjum w Topoli w większości wyższe od wyników dla Polski. Publiczne Gimnazjum w Skalbmierzu wypada jednak niekorzystnie na tle średnich wyników egzaminów z wyższych jednostek administracyjnych. Dlatego też konieczne jest podjęcie działań mających na celu podniesienie jakości kształcenia placówek i unowocześnienie bazy dydaktycznej, a także dążenie do zniwelowania różnic w efektach kształcenia między poszczególnymi placówkami, podnosząc ich poziom. Stosowne będzie przeprowadzenie prac modernizacyjnych istniejącej infrastruktury szkolnej i dostosowanie ich do ekonomicznego zużycia energii. Ponadto zakup nowoczesnych urządzeń i wprowadzenie dodatkowych zajęć lekcyjnych posłuży do rozwoju edukacyjnego, kluczowych kompetencji i umiejętności psychofizycznych dzieci, a rozbudowa sal dydaktycznych sprawi, że edukacja stanie się bardziej efektywna.

Istniejące budynki Zespołu Szkół w Topoli i Zespołu Placówek Oświatowych w Skalbmierzu spełniają standardy wymagane dla placówek szkolnych, mimo to zachodzi konieczność przeprowadzenia prac modernizacyjnych wewnątrz i zewnątrz budynków w celu adaptacji ich do wymaganych standardów, a także unowocześnienia bazy oświatowej poprzez zakup wyposażenia do sal edukacyjnych i nowych sprzętów. Dodatkowym priorytetem szkół jest realizacja programów nauczania, które pomogą rozwijać podstawowe zdolności matematyczne, naukowo-techniczne, informatyczne, społeczne. A ponadto będą wspierać rozwój osobisty dziecka i proces jego kształtowania oraz rozwijania kluczowych kompetencji.

Niezwykle ważne będzie zaangażowanie lokalnej społeczności w życie placówek edukacyjnych, usprawnienie współpracy rodziców z kadrą pedagogiczną w zakresie rozwiązywania problemów edukacyjnych i wychowawczych, m.in. zwiększanie dostępu do specjalistów – logopedy, psychologa.

Wyrównywanie szans edukacyjnych stanowi jedną z podstaw do prowadzenia racjonalnej polityki społecznej na obszarze gminy. Wpływa korzystnie na współpracę w zespole i umiejętności skutecznego komunikowania się.

Rozwój szkół w Gminie Skalbmierz zapewni dobre warunki do kształcenia dzieci i młodzieży. Spełnienie założonego celu będzie możliwe dzięki organizacji atrakcyjnych i rozwojowych zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych i wysoko wykwalifikowanej kadry pedagogicznej oraz lokalnych zasobów kulturowo-zabytkowych.

Kompleksowość usług świadczonych przez placówki oświatowe na terenie Gminy Skalbmierz przyczyni się rozwoju potencjału kapitału ludzkiego na potrzeby przyszłego rynku pracy.

2.4. Finansowanie funkcjonowania szkół

Zadania własne gminy swym zakresem obejmują kwestie związane z życiem społecznym, a dokładniej z prowadzeniem placówek oświatowych na swoim obszarze. Zadania własne gminy finansowane są z dochodów własnych oraz subwencji ogólnej.

Dane GUS wskazują, że subwencja ogólna dla Miasta i Gminy Skalbmierz w 2015 roku wyniosła 8 907 989,00 zł i była niższa o 68 648,00 zł niż w 2014 roku. Należy zaznaczyć, że mimo mniejszej subwencji ogólnej przyznanej dla Miasta i Gminy, jej znaczna część została przekazana na część oświatową (60,4%). Część oświatowa subwencji była niższa niż w innych jednostkach terytorialnych – Polsce (81,1%), województwie świętokrzyskim (74,1%), natomiast była wyższa niż w powiecie kazimierskim (54,6%). Dane dotyczące subwencji oświatowej w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2015 roku przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10 Dane na temat subwencji ogólnej i części oświatowej w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2015 roku

Jednostka terytorialna	Subwencja ogólna razem (zł)	Część oświatowa subwencji (zł)	Udział % subwencji oświatowej w ogólnej
Miasto i Gmina Skalbmierz	8 907 989,00	5 378 500,00	60,4%
powiat kazimierski	40 615 930,00	22 171 504,00	54,6%
województwo świętokrzyskie	1 351 817 832,00	1 001 096 625,00	74,1%
Polska	39 301 019 632,00	31 909 493 318,00	81,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wydatki poniesione na zadania związane z systemem edukacji oraz infrastrukturą edukacyjną mieszczą się w granicach kwoty subwencji oświatowej otrzymywanej przez Miasto i Gminę Skalbmierz. Tabela 11 przedstawia wydatki ponoszone przez Urząd Miasta i Gminy Skalbmierz na zadania z zakresu oświaty w podziale na koszty bieżące, funkcjonowanie oraz wynagrodzenia w odniesieniu do wszystkich jednostek oświatowych. W omawianych latach nie ponoszono nakładów inwestycyjnych w zakresie oświaty.

Tabela 11 Nakłady finansowe ponoszone przez Miasto i Gminę Skalbmierz na utrzymanie poszczególnych jednostek

Nazwa jednostki	Bieżące funkcjonowanie (zł)			Wynagrodzenia (zł)			Subwencja oświatowa zł (zł)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Przedszkole Miejskie w Skalbmierzu	60 385,50	47 304,73	38 385,39	487 715,03	441 475,84	355 424,70	0,00	0,00	0,00
Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. M. Reja w Topoli	9 046,41	6 948,73	7 067,45	46 997,33	47 847,94	48 232,87	0,00	0,00	0,00
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stanisława ze Skalbmierza w Skalbmierzu	488 412,58	596 481,67	437 135,51	2 027 450,67	2 007 786,56	2 100 550,15	2 408 472,78	2 536 454,25	2 501 192,31
Publiczna Szkoła Podstawowa im. M. Reja w Topoli	157 317,00	270 231,43	219 450,17	751 574,93	809 243,47	801 409,54	867 329,77	1 023 130,73	1 019 602,00
Publiczne Gimnazjum w Skalbmierzu	115 013,06	109 245,42	96 303,86	1 069 146,12	1 047 177,67	906 066,21	1 184 159,18	1 156 423,09	1 002 370,07
Gimnazjum Publiczne w Topoli	48 491,49	44 932,60	42 254,20	395 020,74	397 022,37	392 704,04	443 512,23	441 955,27	434 958,24
RAZEM	878 666,04	1 075 144,58	840 596,58	4 777 904,82	4 750 553,85	4 604 387,51	4 903 473,96	5 157 963,34	4 958 122,62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMIG Skalbmierz

3. Analiza SWOT Planu Rozwoju Szkół Miasta i Gminy Skalbmierz

SWOT jest kompleksową metodą analizy strategicznej organizacji w obszarach planowania strategicznego, która uwzględnia zarówno badanie wnętrza organizacji oraz badanie jej otoczenia zewnętrznego. Polega na identyfikacji kluczowych atutów i słabości, a także na skonfrontowaniu ich z aktualnymi i przyszłymi szansami i zagrożeniami. Wywodzi się z języka angielskiego: S – *Strengths* (mocne strony), W – *Weaknesses* (słabe strony), O – *Opportunities* (szanse), T – *Threats* (zagrożenia).

Analiza SWOT porządkuje i analizuje cztery grupy czynników wpływających na planowanie. Metoda umożliwia wzmocnienie mocnych stron i wykorzystywanie szans wraz z niwelacją słabych stron i zagrożeń. Analiza SWOT dzieli czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia).

Metodę rozróżniają czynniki wewnętrzne, które obejmują mocne i słabe strony oraz czynniki zewnętrzne zakładające szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia. Tabela 12 przedstawia schemat analizy SWOT.

Tabela 12 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Poniższa analiza SWOT opracowana została w celu zaplanowania efektywnego działania placówek oświatowych na terenie Gminy Skalbmierz. Ma na celu nakreślić kierunki działań szkolnictwa w gminie i wyznaczyć cel główny.

Do przeprowadzenia analizy SWOT posłużyły dane statystyczne z GUS, a także dane uzyskane w wyniku prac nad Planem. W poniżej przedstawionej analizie ujęto wskaźniki statystyczne z 2015 lub 2014 roku – ujęto najaktualniejsze dostępne dane.

Tabela 13 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Skalbmierz wyższy niż w powiecie kazimierskim i województwie świętokrzyskim; • wysoka liczba uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 ludności w porównaniu z powiatem kazimierskim, województwem świętokrzyskim i Polską; • dostęp do zasobów dziedzictwa kulturowego i zabytków historycznych oraz form ochrony przyrody pomagających utożsamiać się z regionem; • rozwijające się budownictwo mieszkaniowe – wskaźnik nowo oddanych budynków mieszkalnych porównywalny ze wskaźnikiem w powiecie; • wyższa przedsiębiorczość mieszkańców niż w powiecie kazimierskim; • niskie koszty finansowania szkół ze względu na ich małą ilość na obszarze gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • spadkowa tendencja demograficzna w całym województwie świętokrzyskim; • wysoki ujemny poziom salda migracji; • niskie wyniki ze sprawdzianu szóstoklasisty oraz egzaminu gimnazjalnego w porównaniu do średniej krajowej; • zły stan techniczny budynków szkół na terenie gminy, stara baza lokalowa, brak nowoczesnych pomocy dydaktycznych – konieczne wykonanie prac modernizacyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby mieszkańców na obszarze Gminy Skalbmierz; • możliwość wsparcia finansowego z funduszy zewnętrznych; • rozwój przedsiębiorczości w gminie; • unowocześnienie i udoskonalenie systemu oświaty. 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilność przepisów prawa; • depopulacja regionu – negatywne prognozy liczby mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego na najbliższe 20 lat.

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższej analizy należy wnioskować, że zaplanowane działania podniosą jakość i efektywność systemu edukacyjnego na terenie Gminy Skalbmierz.

Należy zauważyć, iż:

1. Mocną stroną Miasta i Gminy Skalbmierz jest wysoki udział młodego społeczeństwa na tle powiatu kazimierskiego i województwa świętokrzyskiego, co zapewni rozwinięcie potencjału rozwoju gminy w przyszłości.
2. Wysoka jakość kształcenia dzieci na wysokim poziomie wpłynie na liczbę ludności na tym obszarze. Unowocześnienie systemu oświaty będzie miało znaczący wpływ na decyzje o uczęszczaniu dzieci do placówek na terenie gminy oraz na prokreacyjne decyzje mieszkańców.
3. Szansą dla rozwoju placówek oświatowych jest wsparcie finansowe z funduszy zewnętrznych oraz dotacje ze środków UE. Dofinansowanie ze środków unijnych daje możliwość poprawy prognoz liczby mieszkańców na najbliższe 20 lat.

Dzięki analizie zaprezentowanych wniosków można wskazać cele, do których powinny dążyć placówki oświatowe w Mieście i Gminie Skalbmierz, co pozwoli na wyznaczenie i skonkretyzowanie planowanych kierunków działania. W związku z opracowywanym dokumentem wyznaczony został cel główny i cele operacyjne.

CEL GŁÓWNY

Stworzenie warunków do rozwoju i edukacji oraz wzrost poprawy jakości kształcenia w placówkach szkolnych na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz

Zgodnie z celem głównym wyróżniono następujące cele operacyjne:

1. Modernizacja placówek szkolnych, podniesienie standardów i unowocześnienie bazy oświatowej.
2. Niwelowanie nierówności edukacyjnych wśród dzieci, pomoc najslabszym uczniom, zagrożonym patologią i wykluczeniem społecznym.
3. Podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej i doskonalenie systemu oświaty.
4. Dbanie o wszechstronny rozwój intelektualny, psychofizyczny i kulturalny uczniów.

Realizacja celów będzie możliwa dzięki podjęciu działań, które zapewnią wzrost jakości infrastruktury placówek i unowocześnienie bazy dydaktycznej. Poprawa warunków powinna odbyć się dzięki modernizacji istniejącej infrastruktury, a w szczególności termomodernizacji obiektów i ochronie przed dużymi stratami ciepła w sezonach zimowych. Niezbędna będzie modernizacja budynków i dostosowanie ich do ekonomicznego zużycia energii. Stosowny będzie zakup nowoczesnych urządzeń służących rozwojowi edukacyjnemu oraz rozbudowa sal dydaktycznych. Powyższe cele mają za zadanie stworzyć warunki do wysokiej jakości kształcenia, co w przyszłości zaowocuje wzrostem przyrostu naturalnego w gminie. Ponadto inwestowanie w nowe placówki szkolne popiera istnienie tylko dwóch zespołów szkół, które grupują dzieci z całego obszaru gminy. Istotnymi elementami realizacji celów stanie się wprowadzenie nowych dodatkowych zajęć językowych, informatycznych i sportowych, które umożliwią rozwój intelektualny i psychofizyczny uczniów. W wyniku realizacji tych działań wydłuży się czas świadczenia usług wychowania przedszkolnego, co będzie korzystne dla pracujących rodziców/opiekunów.

Biorąc pod uwagę niewielką ilość placówek szkolnych na obszarze Gminy Skalbmierz – zwiększenie jakości i efektywności nauczania jest jednym z kluczowych wyzwań stojących przed władzami Miasta i Gminy.

Powyższe cele zostały opracowane w oparciu o diagnozę oświaty, dostępne dane statystyczne i konsultacje z dyrektorami placówek oświatowych. Osiągnięcie postawionych celów będzie możliwe dzięki realizacji zadań opisanych w rozdziale 4.

4. Plany inwestycyjne, harmonogram i źródła finansowania projektów

Analiza zapotrzebowania w zakresie oświaty w Gminie Skalbmierz została przeprowadzona na 3 poziomach nauczania: przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum. Pozwoliła określić zadania priorytetowe realizowane na obszarze gminy w postaci projektów miękkich, które zwiększą umiejętności uczniów i nauczycieli.

Tabela 14 przedstawia zaplanowane zadania do realizacji w perspektywie do roku 2020. Zadania te mogą być modyfikowane i mogą ulec rozszerzeniu, w zależności od pojawiających się potrzeb mieszkańców gminy i od przeprowadzonego monitoringu oraz ewaluacji programu.

Tabela 14 Plany inwestycyjne i projekty miękkie w obszarze edukacji – Miasto i Gmina Skalbmierz

Nazwa zadania	Opis zadania	Możliwe źródło finansowanie	Czas realizacji
Projekty inwestycyjne			
1. Modernizacja i termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Topoli	Projekt obejmuje wykonanie prac termomodernizacyjnych zwiększających efektywne wykorzystanie energii w zespole szkół skupiających dzieci z terenów wiejskich. Planowane prace modernizacyjne będą polegać na wymianie okien i pokrycia dachowego, modernizacji instalacji grzewczej, kompleksowym remoncie posadzki w sali gimnastycznej, a także przeprowadzeniu niezbędnych prac remontowo-budowlanych.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 7.4	2016–2021
2. Kompleksowa modernizacja i termomodernizacja Zespołu Placówek Oświatowych w Skalbmierzu	W ramach projektu planuje się wykonanie prac modernizacyjnych w sali gimnastycznej wraz z zespołem sanitarno-magazynowym, w kilku salach dydaktycznych (matematycznych, przyrodniczych i innych). Termomodernizacja obejmuje wymianę kotłów c.o. Zaplanowany został remont komina i wymiana okien, a także rewitalizacja terenu przed szkołą i zmiana ogrodzenia.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Działanie 7.4	2016–2021
Projekty miękkie			
3. Rozwój kluczowych kompetencji niezbędnych na rynku pracy wśród uczniów	Rozwijanie kluczowych kompetencji dla rynku pracy dzięki ulepszaniu innowacyjności i realizacji dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, doradztwa edukacyjno-zawodowego, wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Rozwijanie umiejętności i kompetencji zawodowych kadry nauczycielskiej w zakresie zastosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności. Doposażenie niezbędnych pomocy dydaktycznych i sprzętu komputerowego dla potrzeb	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Poddziałanie 8.3.2	2017–2018

	rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomaganie rozwoju uczniów.		
4. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół gimnazjalnych	Organizacja dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, a także doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów. Podniesienie kształcenia i rozwijanie kompetencji uczniów w przedmiotach przyrodniczych i matematycznych. Ponadto wyposażenie bazy dydaktycznej w niezbędne pomoce do realizacji programów nauczania i kształtowania u uczniów kompetencji kluczowych. Stałe doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w stosunku do stosowania metod i form organizacyjnych w zakresie kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 Poddziałanie 8.3.4	2017–2018

Źródło: Opracowanie własne

5. Kierunki działań – powiązanie prognozy demograficznej z planami inwestycyjnymi i kosztami funkcjonowania

Nadrzędnym celem Miasta i Gminy Skalbmierz jest sprostanie wymaganiom związanym z niestabilnością przepisów prawa w systemie oświaty oraz z usprawnianiem systemu edukacji i podnoszeniem jakości kształcenia. Poprawa jakości i efektywności nauczania zależy w dużej mierze od dostosowania warunków infrastrukturalnych szkół do potrzeb dzieci i personelu.

Znaczącą rolę w realizacji zadań w zakresie planowanego rozwoju oświaty odgrywa sytuacja demograficzna i odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na danym obszarze. Weryfikacji planów posłuży udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy przeprowadzenie działań inwestycyjnych jest konieczne?
- Czy na obszarze gminy istnieje potencjał w postaci młodego pokolenia?
- Czy zaplanowane działania miękkie są odpowiedzią na potrzeby rynku pracy?

Na powyższe pytania odpowiedzi twierdzące wynikają z danych statystycznych i diagnozy oświaty w poprzednich rozdziałach. Tabela 15 przedstawia powiązanie prognozy demograficznej z zaplanowanymi zadaniami.

Tabela 15 Powiązanie prognozy demograficznej z planowanymi przez Miasto i Gminę Skalbmierz zadaniami do realizacji

Zadanie	Uzasadnienie realizacji w powiązaniu z prognozą demograficzną
1. Modernizacja i termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Topoli	Realizacja przedsięwzięcia jest uzasadniona obniżeniem standardów placówki, pod względem społecznym i ekonomicznym niezbędne są prace modernizacyjne w celu adaptacji do wymaganych warunków edukacyjnych. Wykonanie prac modernizacyjnych przyczyni się do zwiększenia komfortu nauki i bezpieczeństwa dzieci oraz spowoduje wzrost atrakcyjności placówki szkolnej, która osiąga wysokie wyniki z egzaminów w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej.
2. Kompleksowa modernizacja i termomodernizacja Zespołu Placówek Oświatowych w Skalbmierzu	Obecna infrastruktura budynku niekorzystnie wpływa na warunki nauczania w szkole. Prace modernizacyjne sali gimnastycznej i kilku pracowni dydaktycznych przyczynią się do rozwoju psychofizycznego uczniów. Kompleksowy remont sali gimnastycznej wpłynie na potrzebę wzrostu świadomości o aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Istnienie sali gimnastycznej dostosowanej do potrzeb dzieci przełoży się na zwiększenie oferty bezpiecznych miejsc uprawiania sportu w godzinach nauki szkolnej oraz w czasie dodatkowych zajęć. Warto podkreślić, że w szkołach wzrasta liczba uczniów, mimo iż prognozy ludności dla województwa świętokrzyskiego są niekorzystne. Prace modernizacyjne pozwolą dostosować placówkę do wyższych standardów i spełniać oczekiwania uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

<p>3. Rozwój kluczowych kompetencji niezbędnych na rynku pracy wśród uczniów</p>	<p>Aktualna sytuacja na rynku pracy wymaga nauczania postaw umożliwiających łatwiejszy start w dorosłe życie już w najmłodszych latach szkolnych. Sprostanie tym wymaganiom zapewnia nauka na najwyższym poziomie pod względem jakości i efektywności kształcenia w szkołach podstawowych. Rozwijanie kluczowych kompetencji, w tym języków obcych i technologii informacyjno-komunikacyjnych możliwe jest dzięki zastosowaniu innowacyjnych metod nauczania i użyciu nowoczesnego sprzętu dydaktycznego. Drugim elementem jest rozwój umiejętności analitycznych dzięki nauce przedmiotów przyrodniczych i matematycznych przy zastosowaniu metody eksperymentu.</p>
<p>4. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół gimnazjalnych</p>	<p>Jakość kształcenia przekłada się na wiedzę i umiejętności uczniów kończących naukę w szkole gimnazjalnej w dalszych szczeblach nauki. Dlatego wypracowanie pozytywnych postaw na tym etapie edukacji będzie owocować w późniejszych latach nauki oraz życia. Nauczanie postaw umożliwiających łatwiejszy start w dorosłe życie jest możliwe dzięki rozwijaniu kompetencji kluczowych, takich jak języki obce, technologie informacyjno-komunikacyjne oraz rozwój umiejętności analitycznych poprzez naukę przedmiotów przyrodniczych i matematycznych.</p>
<p>5. Rozszerzenie oferty przedszkolnej o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci</p>	<p>Dla rozwoju dziecka ważne jest kształcenie już w najmłodszych latach życia, dlatego inwestycje w młode pokolenie należy rozpocząć wśród najmłodszych dzieci. Kształcenie w tym wieku powinno być nastawione przede wszystkim na wyrównywanie szans rozwojowych między dziećmi w wieku przedszkolnym, uczęszczającymi do placówek szkolnych. Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia w placówkach publicznych jest szansą dla wielu rodzin, które unikną ponoszenia wysokich opłat za naukę w prywatnych placówkach szkolnych za dodatkowe zajęcia dydaktyczne.</p>
<p>6. Rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego w budowaniu kompetencji kluczowych</p>	<p>Głównym celem szkół jest wspieranie rozwoju zainteresowań uczniów zdolnych i niwelacja nierówności edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych. Dlatego realizacja projektu jest uzasadniona i konieczna z perspektywy czasu oraz zapotrzebowania na wysoko wykwalifikowaną kadrę na rynku pracy.</p>

Źródło: Opracowanie własne

6. Odniesienie do dokumentów strategicznych (gmina, powiat, województwo, Polska)

Niniejszy dokument o charakterze strategicznym wskazuje kierunek i zakres działania na terenie Miasta i Gminy Skalbmierz w obszarze oświaty. Zakres dokumentu znajduje odniesienie w dokumentach strategicznych wyższego rzędu – terytorialnych i branżowych.

Zasadność celów *Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół Miasta i Gminy Skalbmierz* z innymi dokumentami przedstawiono w tabeli 16. Dokument strategiczny odniesiono do innych dokumentów dotyczących obszarów terytorialnych powiatu, województwa, Polski i Europy oraz z zakresu kapitału ludzkiego.

Tabela 16 Powiązanie z dokumentami strategicznymi

Dokument	Wizja/misja/cel	Uzasadnienie
EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none"> Gwarancja 75% poziomu zatrudnienia wśród osób w wieku 20–64 lata. Zmniejszenie odsetka uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10%, wraz ze zwiększeniem odsetka osób w wieku 30–34 lat posiadających wyższe wykształcenie do co najmniej 40%. Obniżenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o 20 mln. 	Plan Unii Europejskiej wyznacza 5 celów w sferze: zatrudnienia, innowacji, edukacji, włączenia społecznego oraz zmian klimatu i energii. Zakłada się osiągnięcie tych celów do 2020 roku. W odniesieniu do kształcenia najistotniejsze z nich są 3 cele.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p>	Nadrzędnym celem państwa jest rozwój kapitału ludzkiego na potrzeby rynku pracy w kontekście zmieniających się potrzeb, czemu sprzyjać będzie wyrównanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i szkolenia oraz podnoszenie jakości usług edukacyjnych. Wsparcie udzielone w zakresie oświaty przełoży się na efektywne zarządzanie systemem edukacji, udoskonaleniem programów nauczania i uzupełnieniem je o elementy innowacyjne.
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	<p>Cel strategiczny 3: Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.</p> <p>Cel szczegółowy 3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości.</p>	Realizacja wskazanych celów wskazuje na uczynienie sfery edukacji zasadniczym czynnikiem rozwoju regionalnego. Cele zakładają poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, wspieranie oraz wzrost dostępności i efektywności kształcenia ustawicznego.

<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p>	<p>Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji. Priorytet strategii: 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły. 1.2. Wspieranie edukacji innej niż formalna ukierunkowanej na kooperację, kreatywność i komunikację społeczną.</p>	<p>Realizacji celu sprzyjać będzie zmiana w programie i metodzie nauczania oraz sposobie funkcjonowania przedszkoli, szkół i placówek oświatowych. Ponadto kompetencje i kwalifikacje nauczycieli powinny być stale odnawiane wskutek zmieniających się technologii, globalizacji procesów gospodarczych i warunków społecznych. Podjęte w tym obszarze działania pomogą wspierać edukację społeczną wykorzystując dostępne przestrzenie publiczne oraz potencjał ludzki.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</p>	<p>Obszary działań: 6.1. Wczesne dzieciństwo. 6.2. Edukacja szkolna.</p>	<p>Wyrównanie szans edukacyjnych na terenach wiejskich i miejskich oraz poprawa dostępności do edukacji na wysokim poziomie. Kształcenie kluczowych kompetencji, umiejętności złożonych i prostych oraz kreatywności uczniów będzie efektem lepszego przygotowania polskich uczniów do wyzwań ekologicznych, gospodarczych, i społecznych, które wpłyną na zmieniające się potrzeby rynku pracy oraz twórcze funkcjonowanie w społeczeństwie obywatelskim. Celem jest podjęcie działań podnoszących poziom kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.</p>
<p>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skalbierz na lata 2012–2020</p>	<p>Cel strategiczny: rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców. II.9 Wyrównanie szans edukacyjnych poprzez indywidualizację nauczania. Cel cząstkowy: - aktywne i wykształcone społeczeństwo.</p>	<p>Gmina będzie dążyć do poprawy warunków mieszkańców dzięki wzrostowi potencjału kapitału ludzkiego, który zagwarantuje efektywne i jakościowe szkolnictwo na terenie gminy. Głównym celem w obszarze gospodarki i społeczeństwa będzie m.in. rozwój oświaty. Aby nastąpił wysoki odsetek aktywnego i wykształconego społeczeństwa na terenie gminy konieczne będzie wyrównanie szans edukacyjnych uczniów.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych

W strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu w ramach Programu Europa 2020 zawarto aż 7 przewodnich inicjatyw, które mają na celu rozwój edukacyjny. Określone cele mają przynieść rezultaty w systemie kształcenia i ułatwić młodym ludziom wejście na rynek pracy, co realizowane będzie dzięki odpowiedniemu programowi oświaty.

Odniesienie *Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Mieście i Gminie Skalbierz* znajduje swoje odzwierciedlenie wśród dokumentów wyższego rzędu, z uwagi na kompleksowy charakter podejścia do rozwoju systemu edukacji i szkolnictwa w odniesieniu do możliwości finansowania koniecznych działań Planu. Wszelkie ukazane w Planie działania pozwolą wzmocnić umiejętności dzieci dzięki usprawnieniu i podwyższeniu systemu edukacji.

7. Monitoring i ewaluacja

Skuteczne wdrożenie systemu monitorowania i ocena rozwoju zapewnią efektywną realizację *Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół Miasta i Gminy Skalbierz*.

System monitorowania pozwoli na wydobycie ewentualnych nieprawidłowości podczas realizacji Programu i umożliwi zastosowanie niezbędnych korekt w celu osiągnięcia postawionych założeń.

Ewaluacja da możliwość sprawdzenia czy podjęte działania przyniosły spodziewane rezultaty i czy cele zostały zrealizowane.

Zatem system monitorowania i ewaluacji posłuży gromadzeniu danych o postępach wdrażania Planu i stworzy możliwość obserwacji rezultatów podjętych działań. Monitoring będzie przeprowadzony w zakresie rzeczowym, natomiast ewaluacja określi rzeczywiste efekty zrealizowanych działań. Należy zaznaczyć, że ewaluacja oparta będzie na zasadniczych kryteriach: kryterium skuteczności, kryterium efektywności, kryterium użyteczności, kryterium trafności – zostanie przeprowadzona co najmniej jeden raz w trakcie wdrażania Planu, a także raz po zakończeniu realizacji.

System monitoringu i ewaluacji wyeliminuje w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Planie, które mogłyby wynikać z warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty oraz zmian systemowych w zakresie oświaty.

Głównym podmiotem wdrażającym Plan będzie Burmistrz Miasta i Gminy Skalbierz, natomiast pracownicy Urzędu Miasta i Gminy przy współpracy z dyrektorami placówek oświatowych będą odpowiadać za system monitorowania i ewaluacji.

Zadaniami pracowników w zakresie kontroli wdrażania będzie: formułowanie wniosków z realizacji celów, monitorowanie i ocena wdrażania poszczególnych zadań, prezentowanie wniosków i zaleceń odnośnie modyfikacji Planu. Organem kontrolnym i uchwałodawczym w zakresie Planu jest Rada Miejska w Skalbierzu.

8. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Przepisy *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) określają, dla jakiej kategorii dokumentów planistycznych, ze względu na ich indywidualną zawartość oraz zewnętrzne uwarunkowania, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto przesłanką obowiązkowo kwalifikującą do przedmiotowej oceny, zgodnie z art. 46 pkt 3 i art. 47. ww. ustawy jest stwierdzenie, iż, w efekcie realizacji przedsięwzięć, wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Decyzję o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydaje organ opracowujący projekt dokumentu sam, bądź zgodnie z art. 47 ww. ustawy, w uzgodnieniu z właściwym organem ochrony środowiska, którym w tym przypadku jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach w nadesłanym piśmie z dnia 17.11.2016 r., znak: WPN-11.410.290.2016.DZ, wyjaśnił iż mając na uwadze zakres rzeczowy projektu uzgadnia brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedłożonego dokumentu.

Przygotowanie i prowadzenie wyżej wymienionych prac w budynkach powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Uwzględnienie miejsca bytowania ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków jest konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. W związku z powyższym, na zarządcach budynków spoczywa odpowiedzialność za prowadzenie prac remontowo-budowlanych budynków we właściwym terminie – dostosowanym do okresów lęgowych dla danych gatunków, bezpiecznym dla gniazdujących w budynkach. Po zakończeniu prac, w budynkach w których gniazdowały ptaki lub nietoperze, wykonawca zobowiązany jest do stworzenia zastępczych schronień dla ptaków i nietoperzy, tak aby liczba siedlisk nie została uszczuplona. W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną zostanie złożony wniosek o uzyskanie stosownego pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651z późn. zm).

Operacje nie będą lokalizowane na przedmiotach ochrony obszarów Natura 2000, a zadania realizowane w ramach wdrażania Planu nie będą miały istotnego oddziaływania na przekroczenie standardów jakości środowiska oraz nie kolidują z warunkami ochrony występujących na terenie gminy form ochrony przyrody – pomnika przyrody i użytku ekologicznego.

Podsumowując należy podkreślić, że ze względu na specyfikę zadań wskazanych w Planie i z uwagi na ich parametry nie będą one znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym dla ww. Planu nie było konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Niemniej jednak, każdorazowo przy opracowywaniu projektów konkretnych inwestycji, w przypadku, gdy zaistniałaby konieczność przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub na obszar Natura 2000, Organ odpowiedzialny za realizację zadania, podejmie odpowiednie kroki administracyjne.

9. Podsumowanie

Miasto i Gmina Skalbmierz jest obszarem, który posiada wysoki udział młodego społeczeństwa w stosunku do pozostałych grup ekonomicznych ludności. Ponadto na tle powiatu kazimierskiego przyrost naturalny w Gminie Skalbmierz wypada korzystniej w odróżnieniu od pozostałych gmin.

Realizacja zadań inwestycyjnych oraz miękkich zaplanowanych w ramach niniejszego Planu poprawi warunki infrastrukturalno-lokalowe, które umożliwią podniesienie standardów szkolnictwa i przyczynią się do podniesienia jakości kształcenia. Nowoczesne wyposażenie sal dydaktycznych poprawi efektywność nauki poprzez zastosowanie innowacyjnych materiałów oraz metod nauczania.

Podniesienie umiejętności ułatwi wyrównywanie szans pomiędzy uczniami z punktu widzenia funkcjonowania na rynku pracy oraz umożliwi sprostanie przyszłym oczekiwaniom tego rynku.

Zadania, które zaplanowano w ramach Planu, będą stale weryfikowane i aktualizowane w związku z dostosowaniem ich adekwatności do sytuacji w systemie oświaty.

Wdrożenie Planu będzie skutkować wzrostem jakości szkolnictwa na obszarze Miasta i Gminy Skalbmierz. Ponadto będzie on dostosowany do aktualnej sytuacji w systemie oświaty.

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Miasta i Gminy Skalbmierz na tle powiatu kazimierskiego	4
---	---

Spis tabel

Tabela 1 Liczba dzieci urodzonych w poszczególnych sołectwach w Mieście i Gminie Skalbmierz.....	13
Tabela 2 Placówki Oświatowe z terenu Miasta i Gminy Skalbmierz	14
Tabela 3 Stan infrastruktury oraz zapotrzebowanie szkół z obszaru Miasta i Gminy Skalbmierz	15
Tabela 4 Dane w zakresie dostępności oraz wykorzystania miejsc w Oddziale przedszkolnym w Topoli	16
Tabela 5 Dane w zakresie dostępności oraz wykorzystania miejsc w Przedszkolu Miejskim	16
Tabela 6 Liczba dzieci według klas w placówkach szkolnych w latach szkolnych 2012/2013–2015/2016.....	19
Tabela 7 Wyniki % ze sprawdzianu kończącego szkołę podstawową w Polsce, województwie świętokrzyskim, powiecie kazimierskim oraz placówkach z terenu Miasta i Gminy Skalbmierz	20
Tabela 8 Liczba uczniów według klas w gimnazjach w latach 2012/2013–2015/2016	23
Tabela 9 Wyniki z egzaminu gimnazjalnego (%) z poszczególnych części w placówkach z obszaru Miasta.....	23
Tabela 10 Dane na temat subwencji ogólnej i części oświatowej w Mieście i Gminie Skalbmierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2015 roku.....	25
Tabela 11 Nakłady finansowe ponoszone przez Miasto i Gminę Skalbmierz na utrzymanie poszczególnych jednostek	27
Tabela 12 Schemat analizy SWOT	28
Tabela 13 Analiza SWOT	29
Tabela 14 Plany inwestycyjne i projekty miękkie w obszarze edukacji – Miasto i Gmina Skalbmierz.....	32
Tabela 15 Powiązanie prognozy demograficznej z planowanymi przez Miasto i Gminę Skalbmierz zadaniami do realizacji.....	34
Tabela 16 Powiązanie z dokumentami strategicznymi	36

Spis wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności w gminach w powiecie kazimierskim w 2015 roku.....	5
Wykres 2 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2015 roku.....	6
Wykres 3 Udział procentowy ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Mieście	7
Wykres 4 Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 ludności w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2014 roku.....	8
Wykres 5 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	9
Wykres 6 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim oraz Polsce w 2014 roku.....	10
Wykres 7 Liczba uczniów szkół podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i Polsce w 2015 roku	18
Wykres 8 Liczba uczniów w gimnazjach w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Mieście i Gminie Skalbierz, powiecie kazimierskim, województwie świętokrzyskim i w Polsce w 2015 roku.....	22

Bibliografia

1. Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl.
2. Strona internetowa Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, kielce.rdos.gov.pl.
3. Strona internetowa Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi, oke.lodz.pl.
4. Strona internetowa Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, cke.edu.pl.
5. *Uchwała Nr V/44/03 Rady Miejskiej w Skalmierzu z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie przyjęcia statutów sołectw i statutu miasta Skalmierz.*
6. *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.).
7. *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.).